

ARBEIDSGIVERFORENINGEN
SPEKTER

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Oslo, 16.05.2012

Vår ref. HS11/40131

Høring - NOU 2012:7 Mer effektiv konkurranselov

Vi viser til høringsbrev fra FAD datert 22.2.2012 hvor det bes om merknader til Konkurranselovutvalgets forslag til lovendringer (NOU 2012:7) Mer effektiv konkurranselov. Arbeidsgiverforeningen Spekters har som underlag for vår høring vært i kontakt med en del av våre sentrale medlemsbedrifter som har erfaringer med konkurranselovgivningen. Fra Spekters side vil vi kommentere følgende temaer:

Formålsbestemmelsen (NOU kapittel 3)

Vi slutter oss til utvalgets vurdering om ikke å foreslå endringer i dagens formålsbestemmelse, herunder at det ikke er hensiktsmessig å løfte frem forbrukerbeskyttelse som et hovedformål med loven. Det er i dagens lov nevnt at det skal tas særlig hensyn til forbrukernes interesser, men Spekter mener at hovedformålet fortsatt må være å fremme konkurranse for å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Vi er med andre ord enig i at totalvelferdsstandarden legges til grunn.

Konkurransemyndighetenes vedtakskompetanse i adferdssaker (NOU kapittel 5)

Spekter er enig i at § 12 tredje ledd fjernes, og tiltrer den begrunnelse utvalget har gitt. Spekter er videre enig i at det bør innføres en bestemmelse om bindende tilsagn etter modell av Rfo 1/2003 artikkel 9 jf. ODA protokoll 4 kapittel II artikkel 9. Spekter tiltrer utvalgets begrunnelse, og viser særlig til at bestemmelsen åpner for raskere og kanskje også mer smidige løsninger for foretakene enn dagens ordning.

Sanksjonssystemet (NOU kapittel 6)

Vi er positive til at utvalget har gjort en så omfattende drøfting av sanksjonssystemet, herunder vurdering av om det tosporede systemet (strafferettslige sanksjoner og administrative sanksjoner) skal opprettholdes. Det er Spekters erfaring at disse spørsmålene ikke er vurdert så grundig innen andre sektorer og tilsynsområder.

Generelt mener vi mener det bør vises varsomhet med å gi tilsyn mulighet til å bruke overtredelsesgebyr. Vårt prinsipielle standpunkt er at dersom slike virkemidler skal vurderes, må det være et betryggende rammeverk for rettssikkerhet.

Utvalget har drøftet om overtredelsesgebyr fremdeles bør ilegges ved vedtak av Konkurransetilsynet. Utvalget konkluderer med at det ikke er noen rettslige skranker for å beholde ordningen med overtredelsesgebyr og at ordningen ikke er i strid med EMK. I den prinsipielle vurderingen av om ordningen bør videreføres drøftes tre modeller, (i) videreføring av dagens system uendret, (ii) innføre et system med omvendt søksmålsbyrde eller (iii) innføring av en modell som ligger nær løsningen i EU/EØS. Utvalgets flertall foreslår ikke endringer, dvs en videreføring av dagens system, mens et mindretall foreslår å innføre et system med omvendt søksmålsbyrde.

Fra Spekters side ser vi gode argumenter for mindretallets forslag om å snu søksmålsbyrden i forhold til dagens modell. Slik vi forstår reglene i dag kan Konkurransetilsynets vedtak om overtredelsesgebyr ikke påklages departementet, men foretak som er ilagt overtredelsesgebyr kan gå til søksmål mot staten. Forslaget til utvalgets mindretall innebærer at søksmålsbyrden for Konkurransetilsynets vedtak overføres fra foretaket til Konkurransetilsynet. Det innebærer at dersom foretaket/partene ikke aksepterer vedtaket, er det Konkurransetilsynet som må bringe saken inn for domstolene for å få stadfestet vedtaket. Mindretallet peker på en slik ordning vil gi Konkurransetilsynet økte incentiver til grundighet og objektivitet, samt øke sannsynligheten for riktige avgjørelser. Mindretallet understreker også viktigheten av at tilsynet vurderer alle sider av saken og presenterer dette gjennom et begrunnet vedtak.

Spekter støtter mindretallets vurderinger og forslag på dette punktet. Vi mener det er viktig at det gir tilsynet incentiver til grundighet i saksbehandlingen. Videre mener vi det blir en tydeligere parallell til straffesaker der det er påtalemyndigheten som må gå til rettslige skritt når saken er tilstrekkelig opplyst og det foreligger tilstrekkelige bevis for lovbrudd. I tillegg er det for mange bedrifter også en høy terskel for å gå til sak mot staten, noe som kan tilsi at man slår seg til ro med ev. svakt begrunnede vedtak eller vedtak det av andre grunner måtte hefte mangler ved.

Utvalget har også vurdert om det i etterforskningssaker bør innføres et eller flere obligatoriske møter der foretakene som etterforskes kan treffe beslutningstakere og fremføre sin sak. Utvalgets flertall mener det er hensiktsmessig med et system der partene som etterforskes skal tilbys ett eller flere møter med beslutningstakerne i Konkurransetilsynet underveis i prosessen. Dette foreslås regulert gjennom retningslinjer fra tilsynet. Utvalgets mindretall ønsker at dette skal lovfestes og at detaljer knyttet til gjennomføring av møtet reguleres i forskrift. Spekter støtter at det etableres et slikt system med møter før endelig vedtak, men ser ikke nødvendigvis behov for å lovfeste dette.

Utvalget er i mandatet bedt om å vurdere innføringen av en forliksadgang, men dette har av ressursmessige grunner ikke blitt nærmere vurdert. FAD ber likevel i høringsbrevet om synspunkter på en slik ordning etter mønster av ordninger innen flere av EU-medlemsstatene. Fra Spekters side har vi ikke grunnlag for å ta endelig stilling til innføring av en forliksordning. Samtidig ser vi at en forliksordning kan være et egnet virkemiddel for å effektivisere saksbehandlingen.

Prosess og etterforskning, herunder opplysningsplikt og beslagsrett (NOU kapittel 7)

Under opplysningsplikten er det forholdet til vern mot selvinkriminering som er vurdert. Etter dagens lov er det ikke et slikt vern for foretak, men til en viss grad for fysiske personer. Utvalget foreslår ikke endringer for fysiske personer.

Når det gjelder foretak har utvalget tatt utgangspunkt i at foretak har et selvinkrimineringsvern, men at det foreløpig er uavklart hvor langt dette vernet rekker. Utvalget foreslår her en harmonisering i forhold til EU/EØS-retten. Spekter støtter forslaget om harmonisering. Det innebærer at foretak kan nekte å besvare visse spørsmål som ville tvunget det til å innrømme en overtredelse av loven. Utvalget drøfter også om selvinkrimineringsvernet bør lovfestes. Det fremmes ikke forslag om en lovfesting da utvalget mener det er tilstrekkelig at vernet kommer til uttrykk i forarbeidene. Fra Spekters side mener vi at det kan være hensiktsmessig at vernet lovfestes.

Spekter er enig i utvalgets vurdering av hvilke personer som skal omfattes av dette vernet. Det konkluderes med at vernet bør begrenses til de selskapsorganer eller personer som i kraft av lov, stilling eller fullmakt lovlig kan representere foretaket.

Når det gjelder bevissikring og beslagsrett foreslår utvalget blant annet at beslag som hovedregel skal tas i form av kopier og at det utarbeides særlige regler for databeslag. Spekter støtter utvalgets forslag om at beslag som hovedregel skal tas i form av kopier, og viser til utvalgets begrunnelse. Spekter viser dessuten til at for foretakene innebærer forslaget at virksomheten i mindre grad hemmes enn dagens ordning, og kan heller ikke se at konkurransemyndighetenes etterforskning hemmes av forslaget. Spekter støtter også forslaget om særlige regler for databeslag, og tiltrer utvalgets standpunkt og begrunnelse.

Kontroll med foretakssammenslutninger (NOU kapittel 8)

Her foreslår utvalget en rekke endringer. Spekter har ikke vurdert alle disse forholdene detaljert. Vi er enig i at reglene om saksbehandlingen av foretakssammenslutninger bør endres som utvalget har foreslått, og antar endringene sammen med hevingen av terskelverdiene vil gjøre konkurransemyndighetenes behandling av slike saker bedre og mer effektiv. Heving av terskelverdiene for melding vil også bidra til at antall meldepliktige foretakssammenslutninger reduseres.

Andre spørsmål (NOU kapittel 12)

Spekter støtter utvalgets syn på spørsmålet om det er nødvendig med særskilte regler om privat håndhevelse av konkurranseloven, og tiltrer begrunnelsen. Vi er uenig i mindretallets forslag om at lempningsinstituttet skal utvides til også å gjelde sivilrettslig ansvar. Lemping av overtredelsesgebyr skiller seg prinsipielt fra lempning av sivilrettslig ansvar. En løsning som foreslått av mindretallet vil kunne frata en juridisk person muligheten til å kreve erstatning, i strid med alminnelige regler. Dessuten mener vi mindretallets forslag vil uthule den preventive effekten av privatrettslig håndheving av konkurransereglene.

ARBEIDSGIVERFORENINGEN
SPEKTER

Med vennlig hilsen
Arbeidsgiverforeningen Spekter

Svend H. Dahl

for

Åge Lien
Direktør